

Milioni evra u javnom novcu investiraju se u velike infrastrukturne projekte kod istočnih suseda EU, u potpunosti ignorišući klimatske ciljeve Evrope i lokalne zajednice, piše Manana Kočladze.

Manana Kočladze, evropski službenik za politiku susedstva.

Inicijativa za Istočno partnerstvo ima za cilj približavanje EU i zemalja Istočne Evrope i Kavkaza, ali se sve više čini da građani i životna sredina dolaze tek na drugo mesto.

U petak (24. novembra), kada se ministri i šefovi država iz EU i šest zemalja učesnica budu sastali u Briselu na petom samitu Istočnog partnerstva, oni će pohvaliti saradnju i nazdravljaće "zajedničkim vrednostima".

Međutim, milioni evra javnog novca koje EU ulaže u velike infrastrukturne projekte kod svojih istočnih suseda verovatno će da koristi samo nekolikim korporacijama i političkim elitama, dok će lokalne zajednice i životna sredina da trpe.

Kako Briselska retorika govori o održivom razvoju i ljudskim pravima, Evropska investiciona banka i Evropska banka za obnovu i razvoj razmišljaju o velikim zajmovima za vrlo kontroverzne projekte, kao što su brana na hidroelektrani Nenskra u gruzijskim planinama i Južni gasni koridor predvođen Azerbejdžanom.

Benkvoč i njegov gruzijski partner "Zelena alternativa" već dugo upozoravaju da će projekat hidroelektrane Nenskra - u vrednosti od jedne milijarde dolara i snage 280 MW, u gruzijskoj planinskoj oblasti Svaneti - imati razarajući uticaj na netaknute ekosisteme, kao i na autohtone zajednice koje se oslanjaju na njih radi održavanja egzistencije već generacijama.

Stručnjaci su takođe upozorili da će ovaj ogromni infrastrukturni projekat verovatno povećati rizik od klizišta i lavina na ovom geološki osetljivom području. I čak analiza troškova i koristi od strane Međunarodne finansijske korporacije Svetske banke nije pokazala da je projekat Nenskra zaista najbolja opcija za energetske bezbednost Gruzije, što je vlada, koja je projekat i naručila, sve vreme isticala.

Južni gasni koridor

U međuvremenu, u ime energetske sigurnosti i približavanja EU i njenih suseda, Evropska komisija je uporno promovisala možda najnepromišljenije projekte.

Južni gasni koridor, cevovod dužine 3.500 kilometara koji počinje u Azerbejdžanu, a završava se u Italiji, najveći je projekat fosilnih goriva na kojem EU trenutno radi potpuno ignorišući klimatske ciljeve Evrope i tolerišući obračun azerbejdžanskog režima sa civilnim društvom i novinarima u toj zemlji. To je isti režim za koji je utvrđeno da upravlja crnim fondom, takozvanom azerbejdžanskom mašinom za pranje veša, kako bi kupio uticaj kod evropskih donosilaca odluka, uključujući i jednog člana upravnog odbora EBRD-a.

Ipak, prošlog meseca upravni odbor EBRD-a odobrio je Azerbejdžanu kredit od pola milijarde dolara za realizaciju Transanadolijskog gasovoda, centralnog dela projekta, pored ranijih zajmova sličnog iznosa za projekat šaha Deniza II za eksploataciju gasa na kaspijskoj obali Bakua.

Odbor direktora EIB-a mogao bi glasati u vezi sa davanjem kredita za Transjadranski gasovod, zapadni krak Južnog gasnog koridora, na sastanku 12. decembra, tačno dve godine nakon zaključenja sporazuma o klimatskim promenama u Parizu. Ako bude odobren, ovaj zajam od dve milijarde evra bio bi najveći u Evropi.

Sledećeg dana, odbor EBRD-a treba da odluči o zajmu od 214 miliona dolara za projekat Nenskra. S obzirom da je toliko evropskog javnog novca dodeljeno za takve, loše osmišljene, energetske projekte, Istočno partnerstvo sve više deluje kao da ne odgovara svojoj svrsi.

Održavanje značajne saradnje između EU i njenih suseda je od presudnog značaja.

Finansijska podrška EU može igrati pozitivnu ulogu u razvoju u šest zemalja Istočnog partnerstva, ali EU takođe mora osigurati da taj novac služi javnom dobru, a ne uskim interesima malobrojnih.

Brana hidroelektrane Nenskra i Južni gasni koridor najbolji su primer kako se javni novac EU može koristiti protiv samih principa na kojima su zasnovani EU i Istočno partnerstvo. Istočno partnerstvo može imati za cilj jačanje saradnje i integracije zemalja istočne Evrope i EU, ali to nije samostalan proces. Donosioci odluka moraju obezbediti da sve akcije EU pomažu unapređenju demokratije i da doprinose zaštiti ljudskih prava i održivog razvoja. Građani svake od zemalja članica treba da vide dobrobit - ne samo finu retoriku, već smislene aktivnosti.